

SLUŽBA BOŽJA

Liturgijsko - pastoralna revija

Godina XIV. Makarska 1974. broj 2

Stjepan Čovo

SVETA GODINA

Kad je Sv. Otac papa Pavao VI. najavio Svetu godinu,¹ odmah je istakao njezine duhovne i socijalne ciljeve koji se temelje na biblijskoj i crkvenoj tradiciji, naglašavajući da proslava Svete godine danas mora doprinijeti obnovi Crkve u moralnim potrebama našeg vremena producirajući u njegove najdublje aspiracije.

Da odgovori ovim ciljevima Sveta godina želi biti unutarnja obnova čovjeka, koji misli, radi, uživa plodove svojih napora; obnova koja se sastoji u obraćenju, metanoji, pokori. Zato je Sv. Otac naglasio: »Potrebno je obnoviti čovjeka iznutra. To je ono što Evanđelje naziva obraćenjem, naziva pokorom, naziva metanojom. To je proces unutrašnjeg samopreporoda, jednostavan poput čina jasne i odvažne savjesti, složen kao dugo vježbanje odgoja i obnove. To je čas milosti koji se postizava jedino oborene glave.«²

Karakteristika Sv. godine želi biti obnova savjesti, pomirenje s Bogom i s ljudima. U jednu riječ, trebalo bi da ona bude godina obraćenja, »godina milosti Gospodnje« (Lk 4, 19).

Koliko puta Izraelski narod nije išao putem koji mu je zacrtao Bog te se morao korigirati, ispravljati maršutu, vraćati s puta koji ga je odvodio od Boga. Nekada je on kročio pravom stazom, ali se radi nadošlih poteškoća pokušao »vratiti natrag« (Izl 13, 17). Poziv da se povrati Bogu stalno je odjekivao u ušima izraelskog naroda, koji su često bili neposlušni, tvrdovrati, prezirući Gospodnji zakon i savez koji je Bog s njima sklopio. Prorok je dovikivao takvim srcima: »Obratite se od zlog puta svoga i pokoravajte se naredbama i zapovijedima mojim prema Zakonu koji sam naložio ocima vašim« (2 Kr 17, 13).

¹ PAVAO VI, Anno Santo 1975: grande occasione di riconciliazione e di rinnovamento, u L'Osservatore romano, 10. svibnja 1973. str. 1—2.

² Isto mjesto.

Proroci ne prestaju opominjati nevjerni narod, buditi im savjesti, poticati na dobro. Posebno ako se radilo o socijalnoj pravdi, o slabima i nemoćnima, o siromasima, udovicama ili sirotama. Oni ukazuju na propuste, jer ne žele da njihova vjera postane puki formalizam, vjera koja se ne interesira za drugoga. »Tko ne ljubi svoga brata koga vidi, ne može ljubiti Boga koga ne vidi« (1 Iv 4, 20). To je opomena nama kršćanima da toliko vremena poslije ove zapovijedi ljubavi stojimo još daleko od istinske pravednosti dobara i vlasti. Ako ovo ima za nas zaista biti Sveta godina, godina obraćenja i pomirenja, onda ona ne smije biti samo unutarnja, da dodirne naše savjesti, nego i vidljiva i plodonosna i za našu braću, »pomirenje se odvija na veoma prostranim i zbiljskim razinama: sama crkvena zajednica, društvo, politika, ekumenizam, mir...«³

Crkva nas poziva na posao i molitvu da bi u svima oživjela vjera, probudila se ljubav, ostvarila pokora a sve se okrunilo velikim darom oprosta. Dok se anglašava nutarnje, duhovno i religiozno značenje Svete godine, ne smije se zaboraviti da će unutarnje bogatstvo zračiti dobrotom, ljubavlju, praštanjem u privatnom, obiteljskom i društvenom životu ako svatko učini ono što Sv. Otac od njega traži na njegovu položaju.

Obraćenje srca

Kad je uništeno Judejsko kraljevstvo 587. godine prije Krista, kad su bili porušeni gradski zidovi, grad i hram, a narod bio odveden u babilonsko sužanjstvo, izgledalo je da je Bog napustio svoj narod. A ipak to je bio čas milosrđa i poziv na promišljanje, pravi povratak Bogu, kao uvjet povratka na rodnu grud. U osami progonstva Bog je ponovno mogao govoriti srcu Izraela u pravednosti, nježnosti i ljubavi. Izaija je prorekao da će se spasiti samo ostatak, skupina obraćenika: »Mir i obraćenje — spas vam je, u smirenu uzdanju snaga je vaša« (Iz 30, 15).

Drugi je poziv bio na unutarnje obraćenje: priznati vlastite grijeh, ako želi da Bog postane milosrdan a to je dar Božji koji treba tražiti poniznom molitvom: »Obrati se da se obratim, jer ti si Jahve, Bog moj« (Jer 31, 18). Nije dovoljno oplakivati grijeh, potrebno je promijeniti vladanje (Jer 4, 1—14), tada će Bog s njima sklopiti vječni savez. Nikad se više neće odvratiti od njih i uvijek će im činiti dobro; usadit će im u srce svoj strah da se nikad više ne odmetnu od njega (Jer 32, 40). Tako će postati narod Božji, a Bog njihov Bog, ako se svim srcem obrate Bogu (Jer 24, 7).

Kako su i danas potrebe Crkve velike, Sv. Otac želi da ovaj poziv na proživljavanje Svete godine pokrene kršćane na obraćenje, da koncilске misli jače utječu na stvarni život, da unutarnja i vanjska harmonija nađu put do mira i egzistencije, smirenje i sigurnost, uspostave odnose s Bogom i braćom ljudima. Ljudi današnjice žive u opasnosti kao i u proroč-

³ Isto mjesto.

ko vrijeme da se klanjaju krivim bogovima: novcu, seksu, vlasti. Zato poziv na proživljavanje Svete godine poprima dimenzije autentičnog kršćanstva.

Molitva za obraćenje

U proročkim knjigama imamo prizore pokore, autentičnih časova molitve za obraćenje (Oz 6, 11), da i ne spominjemo molitve i psalamske zazive. Neki su zaista od njih psalmi grijeha i obraćenja: 24 (25); 37 (38); 50 (51); 68 (69); 129 (130). Grešnici, bolesnici, progonjeni, potlačeni, oni koji trpe na stotine načina sagiblju se ponizno priznavajući vlastite grijeha i odluku da će se popraviti.

»Sve do kraja vjekova ovaj će Psalam biti molitva svakoga čovjeka koji traži put spasenja i koji se bori protiv zla koje se uvriježilo u njegovu srcu. To je molitva koju Crkva neprekidno upravlja Bogu za sve one koji leže pod teretom grijeha, a u Crkvi moli za nas Isus Krist.«⁴

Onaj koji nas upućuje na riječi Psalma je onaj isti koji traži izgublenu ovcu, rasipnog sina; onaj koji je tokom povijesti rekao tolikim obraćenim i raskajanim grešnicima one riječi iz Evandjelja: »Oprošteni su ti grijesi« (Mt 9, 2; Lk 5, 20; 7, 48) i koji, pun milosrđa i praštanja, želi da se svi ljudi spase.

On sada nastoji u nama potaknuti osjećaje poniznosti da priznamo vlastite krivnje, da padnemo na koljena i obratimo se Bogu, da praznina koju je u nama stvorio grijeh bude ispunjena milošću i ljubavlju.

Obratite se i vjerujte Evandjelju

Ivan Krstitelj kao da je sakupio sve ono što ga je prethodilo u pozivu na obraćenje te u svojoj propovijedi govori: »Obratite se, jer je blizu kraljevstvo nebesko« (Mt 3, 2). Kad je njegov glas zašutio, nastavio je to naviještati Isus: »Ja nisam došao da pozovem na obraćenje pravednike, nego grešnike« (Lk 5, 32). Krist je došao a i danas je on među nama u Svetom Pismu, u Euharistiji, sakramentima, zajednici i zove na pokoru i obraćenje sve naraštaje bez razlike dobi i spola. Uskrsli Krist tvrdi da će se »propovijedati obraćenje i oprostjenje grijeha svim narodima« (Lk 24, 47).

U Kristovoj nauci obraćenje zauzima posebni aspekt radosti. Otac koji je na nebesima rezervira obraćenicima divni prijem! To potvrđuju činjenice (Zahej, Magdalena). Milosrđe Božje koje su propovijedali proroci oživotvorilo se u Isusu. On je raspet i uskrsnuo, sluga, uzdignut kod Oca, pobijeđen, postaje pobjednikom. Mi smo dionici njegova života: s njim silazimo u smrt, s njim uskrsavamo na život.

⁴ RINAUDO S., *I salmi preghiera di Cristo e della Chiesa*, ed. LDC, Torino 1967, str. 319.

Pokora i djela pokore

Obraćanje na koje nas poziva Sveta godina ne svodi se samo na vanjske čine pokore (pokornički čini, hodočašća itd.), iako i oni trebaju biti zastupljeni. »Premda je nutarnje i religiozno značenje pokore odličnije i premda u Kristu i u Crkvi poprima nove oblike, ipak to ne samo da nipošto ne zapostavlja i umanjuje vanjsko izvršavanje te kreposti, nego naprotiv njezinu potrebu u sadašnjim okolnostima našega vremena posebno zahtijeva.«⁵ Pokora je nešto više nego pokornički čini.⁶ Dispozicija koja velikodušno otvara srce i neprekidno ga usmjerava Bogu i braći. Sveta je godina posebni čas milosti koja je naše svjetlo i vođa (Tit 2, 11), poučava nas što moramo raditi a što izbjegavati »da nas odgaja da se odrećemo bezbožnosti i svjetovnih požuda te živimo umjereno, pravedno i pobožno u ovom svijetu kao ljudi koji iščekuju blaženo ispunjenje nade, naime, pojavu sjaja velikoga Boga, našega Spasitelja Isusa Krista. On je dao samoga sebe umjesto nas da nas otkupi od bezakonja i očisti nas da budemo njegov izabrani narod, revan u djelima ljubavi« (Tit 2, 12—14).

Tema Svete godine: **obnova i pomirenje** obuhvaća crkvenu zajednicu na konkretan, egrigentan način u svjetlu prihvaćenog i proživljenog Evanđelja. Sveta je godina nezamisliva bez intimnosti dijaloga i saveza s Bogom, bez totalnog obraćenja Njemu. Zato je i razumljivo što na mnogim stranama niču inicijative za molitvom, razmatranjem, duhovnim vježbama, ritirima. Apsurdna je Sveta godina bez utkivanja bratskih odnosa sa svim ljudima, nadvladavajući frakcije i razmirice koje često upropašćuju uopće ljudsku, pogotovo kršćansku zajednicu.

Zato je razložen poziv Sv. Oca da u Svetoj godini iziđemo iz svojih egoističkih interesa, da se otvorimo milosti koja će nas otvoriti pravilnim međusobnim odnosima obiteljske, socijalne i radne sredine, uzdići naše poglede nad sve razmirice, napetosti, koje se nalaze u samoj Crkvi, a srcem ljubavi i izmirenja ići ususret i k našoj »odijeljenoj braći«.

U toj perspektivi Svetu godinu promatramo kao period vjerske i moralne revizije života u usporedbi s kršćanskim planom koji nam je zacrtao Koncil. To je pozitivni ispit o autentičnosti našega krštenja u kontekstu modernog života: ispit koji se temelji na dvije točke, na dva stožera: **obnovi i pomirenju**. To su dva poglavlja u kojima moramo naći sami sebe da sebe osjetimo, pronađemo, da budemo zaista bolji kršćani. Onda će to biti suočenje sa našom duhovnom stvarnošću, produbljenje naše duhovne svijesti, ispovijest naše osobne religioznosti, poticaj na realizaciju naše socijalne ljubavi. Ne traje to samo za jedan čas, to je čitava godina u lokalnim crkvama, a 1975. god. zajednička, sveopća u Rimu. Tako će iduća 1975. godina biti prigoda ne samo za porast vjere nego i za to da na apostolskim i mučeničkim grobovima apostolskih prva-

⁵ PAVAO VI, Apostolska konstitucija, od 17. veljače 1966, *Paenitemini*, u AAS 58 (1966) 177—198.

⁶ Usp. isto mj.

ka Petra i Pavla i uz Sv. Oca očitujemo i učvrstimo svoje katoličko jedinstvo. Na taj način našoj obnovi mišljenja i vladanja pruža odulje vrijeme.

Jasno je da program Svete godine ima opći, univerzalni karakter za cijelo kršćanstvo; posebni se zahtjev stavlja na pojedinca da taj program prihvati i ostvari u vlastitom životu.

Jedno je ipak bitno: Dok govorimo o socijalnoj uspostavi pomirenja i obraćenja, ne zaboravimo da najprije treba doći do osobnog unutarnjeg obraćenja pojedinca. Tako obraćeni i pomireni pojedinci, sačinjavat će zajednicu pomirenih, koji će naviješćivati mir ljudima dobre volje. To će biti početak boljeg svijeta za kojim su ljudi uvijek čeznuli a danas posebno čeznu kad vidimo da nemir vlada u dušama, zajednicama, obiteljima i među narodima.

Činjenica je da granica između dobra i zla ne prolazi samo između različitih naroda i skupina ljudi. Ona prolazi kroz srce svakoga od nas. U svakom od nas postoji dobro pokraj zla, pšenica pokraj kukolja, krepost pokraj slabosti, sebičnost pokraj širokogrudnosti. I u Crkvi i izvan nje ima grijeha i slabosti koje treba popraviti.

S pravom Sv. Otac Pavao VI. u Svetoj godini vidi daljnju obnovu Crkve »u njezinoj cjelokupnosti«. Značajne su njegove riječi: »Izgleda vam da deset godina od završetka II. vatikanskog sabora, Sveta godina može biti refleksija jednog vremena i reforme te otvor novog razdoblja teološke, duhovne i pastoralne izgradnje koja se razvija na, mukom postavljenim i učvršćenim, temeljima prošlih godina.«⁷

Ne možemo nego zaželjati da Sveta godina zaista bude svima plodnosna u obnovi i pomirenju.

⁷ PAVAO VI, Bula, *Apostolorum limina*, od 23. svibnja 1974., u *L'Osservatore romano*, 24—25. svibnja 1974, str. 1—3.